

VERHAAL UIT GUINEE

Spreekwoorden, verhalen vertellen om iets duidelijk te maken, dat is de orale taal in Guinee. Wij Nederlanders zijn directer in onze taal, we zeggen hoe het staat, zonder omhaal van woorden.

Leest u onderstaand Guinees verhaal en probeer de strekking ervan te begrijpen door het verhaal heen. Dat vraagt wat oefening van ons en misschien wel 2x lezen.

De oude man en de hond

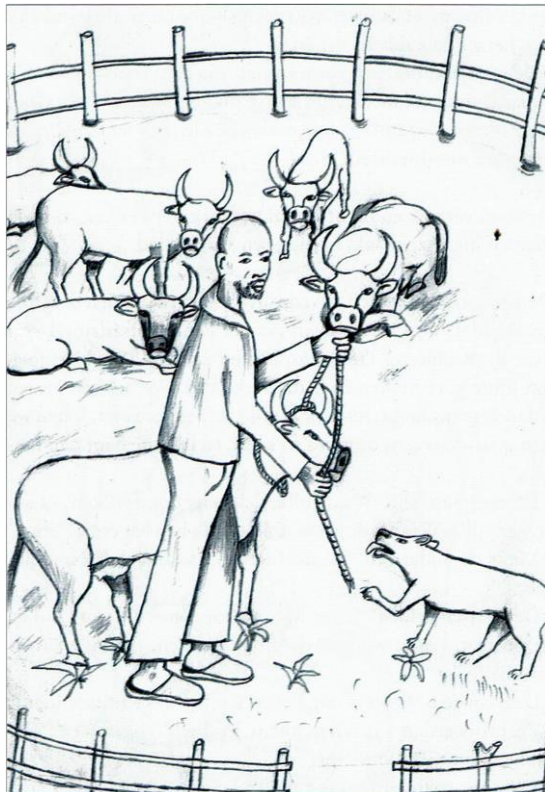
Toegeven is beter dan gelijk krijgen.

Een Mogofin-verhaal over onverzoenlijkheid

Twee Mogofin-dorpen staan lijnrecht tegenover elkaar. Hun meningsverschil dateert niet van gisteren of eergisteren, al jaren is er ruzie over de vraag waar de grens tussen beide dorpen nu precies ligt. Ze kunnen het met elkaar niet eens worden. Ieder beroept zich op zijn versie van de geschiedenis. Er is geen papier waarop de grenzen beschreven zijn. Er zijn geen getuigen die die kunnen vertellen wat de voorvaders met elkaar hebben afgesproken.

Op zekere dag besluiten ze de hulp van de hele Mogofin-gemeenschap in te roepen om een definitief uitspraak te doen. De leiders van *Mogofindoegoe* zijn gekomen samen met honderden bewoners van de twee dorpen en Mogofin uit het hele gebied om getuige te zijn van de rechtzetting.

Na een hele dag touwtrekken met de hakken in de grond is er nóg geen overeenstemming bereikt. Dan staat Amadou Barry op. Hij is één van de aanzienlijke geestelijke leiders van het hele Mogofin-gebied. Zijn bijdrage is een verhaal, over een oude man en een hond.

VERHAAL UIT GUINEE

'Er was eens een man, die een gezin sticht. Hij had een familie en een hond, en hij verzorgde die familie. Hij had een vrouw, hij had oudere kinderen én hij had jonger kinderen. Zijn hond bewaakte hen. Als hij wegging van huis om aan eten te komen, kwam hij soms n\met iets terug, soms met niets. Als hij dan thuis kwam,

Kwamen zijn kleine kinderen hem tegemoet rennen, samen met de hond. Dan waren ze blij. Zelf als hij niets had meegebracht. Als hij wel iets meebracht waren de blij, en als hij niets meebracht waren ze ook blij. Maar zijn vrouw en oudere kinderen interesseerden zich niet in hem.

Deze man dacht op zeker moment: ik heb koeien, geiten en schapen. Mijn hond houdt van mij, en niet zo'n klein beetje ook. Mijn kleine kinderen houden ook van mij. Als ik sterf dan krijgen mijn kinderen een erfenis, maar mijn hond heeft niets.

Toen besloot hij om iets van de erfenis aan de hond te geven voordat hij dood zou gaan en zei tegen zichzelf: "wat ik voor de hond apart hou terwijl ik nog leef, dat is voor de hond".

Hij nam toen één koe apart en zei: "Deze heb ik bestemd voor de hond, want hij houdt van mij. Het enige wat ik mijn hond tot nu toe geeft is een handvol eten. Ik hoef geen kleren voor hem te kopen, ik geef hem geen geld, daarom geef ik hem deze koe. Als de koe sterft, kan mijn hond dat vlees eten" Hij nam dus die koe en gaf hem ter erfenis aan de hond die bij zijn huishouden hoorde.

Wat van de hond was en wat van hem was hield hij gescheiden. De koe kreeg veel nageslacht, heel veel.

Maar op een dag ging de hond liggen en stierf. Nu had de man een probleem. Oei, dacht hij, de koe is in menigte uitgebroken, maar hij is van de hond. Want moet er nu met de erfenis gebeuren? De hond

heeft geen kinderen die de erfenis kunnen krijgen. Wie moet deze erfenis dan krijgen? Hij dacht na, totdat hij een idee kreeg. Hij nam het volgende besluit: De persoon die niet bereid is om toe te geven, niet om willen van God, of de profeten en ook niet omwille van de burens of de familie, moet de erfenis krijgen. Want hij en de hond zijn van hetzelfde kaliber.

De man ontbood zijn zoon en zei: "Ga eens rondkijken of je iemand vindt die niet vergevingsgezind is – omwille van God, de profeten, de familie of oudsten. Zie je zo iemand, neem hem dan mee hierheen."

De zoon vertrok en zocht overal, tot hij ergens enkele mensen aantrof die ruzie maakten over een stuk grond.

De ruziezoekers waren neven van elkaar, ze hadden dezelfde grootvader. Op dat moment was er een rechtszitting bezig over dit probleem. De dorpsoudsten zeiden: "We begrijpen dat jullie ruzie maken over dit stuk land. We hebben gezien waar de grens loopt. Maar er is geen getuige geweest. Laten we dan gewoon ergens de grens trekken, en laat die daar dan blijven."

De ene man zei: "Wáár jullie de grens ook trekken, ik sta achter jullie. Wáár je de grens legt, ik ben het er mee eens."

Maar de andere zei: "Ik sterf liever, dan dat die grens hier loopt."

De mensen zeiden: "Geef nu toch toe, omwille van God en de profeet. Laten we hier de grens trekken, omwille van je familie."

De man zei: "Ik sterf liever, die grens komt hier niet!"

Ze probeerden van alles, maar hij hield vol en zei: "Die grens komt niet hier!"

VERHAAL UIT GUINEE

Toen vroegen ze het aan de andere man. Die zei: "Trek de grens maar ergens, ik sta achter jullie, ik ben het er mee eens."

Toen ze de grens getrokken hadden riep de jongeman, die er op uitgestuurd was, de onverzoenlijke man en zei: "Mijn vader zegt dat jij moet meekomen, hij wil je graag ontmoeten."

"Hè", zei de man, "ken jouw vader mij?"

De jongen antwoordde: "Ja, hij kent je. Hij stuurt mij naar jou. Hij zegt dat je moet meekomen, hij wil je graag spreken."

"Oké", zei de man. En hij ging mee.

Zo kwamen ze bij de vader van de jongeman. De jongen stelde de man aan zijn vader voor. De vader zei: "Ik ben het die je heb geroepen. Ik had een hond, en ik had een koe aan hem gegeven. Die koe heeft nageslacht gekregen, maar de hond is gestorven. Ik heb erover nagedacht, maar wij kunnen de erfenis van de hond niet nemen. Daarom heb ik jou laten komen. Ik geef je die kudde koeien, daar zijn ze. Ik geef ze aan je, ze zijn van jou. Je mag ermee weggaan."

De man reageerde: "Wat! Zijn die van mij? Heb je ze aan mij gegeven?"

De vader zei: "Ja, ze zijn van jou, ik heb ze aan je gegeven."

"Oké", zei de man. Hij was blij met de koeien, hij nam ze mee en ging op weg naar huis.

Onderweg kwam hij bij de oude *Peul* langs. Deze had maar één koe. De man passeerde de *Peul*, samen met zijn kudde koeien. De ene koe van de *Peul* liep echter achter de kudde aan. De vrouw van de *Peul* zei tegen haar man: "Hé, je koe loopt achter zijn kudde aan, hoor! Blijf maar lekker liggen, tot ze hem helemaal meegenomen hebben. Je hebt toch maar één koe."

Maar de oude man bleef niet liggen. Hij stond op en liep meteen achter zijn koe aan. Toen hij de kudde bereikte, riep hij: "Hé, jij daar, kerel! Dat is mijn ene koe daar, hij is achter jouw kudde aangelopen."

VERHAAL UIT GUINEE

De man antwoorde hem direct: “Ja ja, ik weet wel dat jullie hier alleen maar zitten om anderen vals te beschuldigen. Daar leven jullie voor. Je wilt natuurlijk een van mijn koeien afpakken. Is dát jou koe daar? Echt niet, die is van mij!”

De oude Peul antwoordde: “Niet waar! Het is mijn koe!”

De man zei: “Hij is níet van jou!”

Zo bleven ze met elkaar bekvechten. De oude Peul pakte zijn koe, maar de man gaf de Peul een klap. Hij pakte de oude man beet, en smeed hem op de grond. Daar bleef de oude man dood liggen. Op dat moment kwamen de kinderen van de oude Peul aanrennen. Ze pakte de man die hun vader zo wreed had toegetakeld en sloegen hem zo lang tot ook hij dood neerviel. Zijn koeien bleven dus alleen achter. Het duurde niet lang of het hele dorp kwam er aan.

“Waar komt die man vandaan? Van welk dorp is-ie?” werd er geroepen.

Niemand wist het. Tot een oudere man zei: “Weet je wat jullie moeten doen? Jullie moeten het spoor van de koeien volgen. Dan weet je waar hij vandaan komt. Waar hij naartoe gaat weten jullie niet. Maar waar hij vandaan komt, kun je wel te weten komen, als je het spoor van de koeien terug volgt.”

Meteen werd er een aantal personen op weg gestuurd, die het spoor van de koeien zouden volgen, tot de plaats waar de man de kudde gekregen had. Daar aangekomen vroegen ze aan een oude man: “Zeg eens, de eigenaar van deze kudde die bij ons voorbij kwam, komt die soms hier vandaan?”

“Ja”, zei de man. “Dat klopt. Die man ben ik.”

Hij vertelde het hele verhaal dat hij zijn zoon eropuit had gestuurd om iemand te vinden die niet vergevingsgezind was, en dat hij toen deze man had gevonden.

“We moeten u vertellen”, stamelden de mannen, “dat deze man die op weg was met uw koeien langs een van onze oude mannen kwam die maar één koe had. De koe van de oude man liep mee met de kudde die voorbijtrok. De oud man ging erachteraan, om zijn koe weer terug te krijgen, maar de eigenaar van de kudde weigerde de koe terug te geven. Ze maakten ruzie tot de jongere man de oude dood sloeg. De kinderen van de oude man kwamen erbij en sloegen de eigenaar van de koeien net zolang tot ook hij stierf. Hij ligt daar nu dood op de weg. Dit zijn zijn koeien. Maar ... nu hebben wij een probleem. Wij zitten met die koeien in onze maag. We weten niet waar de man vandaan kwam, noch waar hij heen ging.”

De oude man riep zijn zoon, die hij destijds gestuurd had om de man te zoeken, en zei “Kom eens hier. Ga naar de plaats waar je die man destijds aangetroffen hebt, en zeg tegen zijn dorpsgenoten dat hij is gestorven en dat ze moeten komen.”

De jongen ging opnieuw naar het dorp, en zei tegen de dorpsoudsten: “De man die ik destijds hier aangetroffen heb terwijl jullie midden in een rechtszaak zaten, de man die het niet met jullie eens was, en van wie mij vader zei dat hij bij hem moest komen, heeft op een andere plek ook ruzie gemaakt. Hij heeft daar de oude Peul aangevallen. Diens kinderen zijn toen gekomen. Zij hebben de man geslagen en gedood. Vader zegt dat ik dat tegen jullie moet zeggen.”

De mensen uit het dorp gingen meteen met de zoon mee en kwamen bij de oude man aan. Toen ze gezeten waren, spraken ze met elkaar: “Hoe moeten we dit aanpakken?”

De oude man zei tegen zijn zoon: “Ga naar de kudde, neem de grootste koe die er is en breng die hier en geef die aan zijn familie zodat ze de saus van het offermaal kunnen bereiden. Breng de rest van de koeien hier. Eerst waren deze koeien de erfenis van de hond. Maar toen de hond stierf, heb ik ze aan die man gegeven. Nú is de erfenis van hém. Ik neem geen erfenis van een hond, maar de erfenis van

VERHAAL UIT GUINEE

deze man kan ik wel nemen. Want hij hoort bij de groep honden én hij hoort bij de groep mensen. God heeft mijn koeien niet uit mijn hand weggenomen.”
Tot zover mijn verhaal over de oude man en de hond.
Degene die niet toegeeft, heeft geen erfenis, behalve die van een hond.’

Na deze toespraak gaat Amadou zitten. Het blijft eerst even heel stil, maar dan staat Oumar Keita op, de oudste man van het ene dorp.

‘Broeders’, zegt hij, ‘het is waar wat onze leider heeft gesproken. Namens het hele dorp verklaar ik dat we ons neerleggen bij wat de leiders zeggen. We verzetten ons daar niet tegen. Ik heb gezegd.’

Vervolgens staat Yaguba Kamara, de oudste man van het andere dorp op. Hij pakt zijn stok en loopt naar het midden. Met zijn fragiele stem bereikt hij niet de hele menigte. Elke zin van hem wordt daarom luid herhaald door zijn zoon.

‘We waren hier bij elkaar vanwege een conflict. Ieder van ons zei dat de waarheid bij hem was. Maar de waarheid is bij God. Nu *karamògò* Barry heeft gesproken kunnen we niet anders dan ons neerleggen bij wat de leiders zeggen. Moge God vrede geven in het Mogofin-gebied.’

[Uit: Een boomstam wordt geen krokodil; Kees Jan van Linden]